

Seznamování se Zimbabwe novokněze Kamila

Prudký déšť rychle přestal a na kapotu našeho auta znovu páli slunce. Po čokoládové tváři pátera Vincenta stékají kapky potu. Snaží se po hrbolaté cestě řídit auto co nejrychleji, takže to s námi pořádně hází. Přesto na mě hrudi spokojeně spí malá Utaše. Její maminka, domorodá zdravotní sestra, se krčí mezi mnou a Vincentem. Podepírám děvčátku hlavičku, aby ji netlačil misijní kříž, který mi visí na krku a v duchu se za ni modlím. Prsty mi přitom masírují jemné chumáčky jejich černočerných vlasů. Mezitím horko těžko skládám v hlavě anglické slova do věty: „Měl bych už jít zpět dozadu, abyste tu měli více místa.“

Když se mi to konečně podaří, tak páter zastaví a já se vracím na korbu mezi pytle s ovocím a kanystry s naftou. S požitkem si natahuji nohy, lehám si na svůj batož a potom již jen sleduji, jak se za naším autem zvedá koudel červenavého prachu z cesty. Po stranách se míhají nízké stromy a ostnaté keře, kulaté domky se slaměnou střechou, skupinky krav i osamělí oslové. Každou chvíli mi na pozdrav mávají děti vracející se ze školy, nebo dospělí pracující na poli. K misijní stanici Ndolwane to máme ještě dobrou hodinu.

A tak trávím své první dny v Zimbabwe – stále na cestách. Je totiž mojí povinností poznat všechny naše misijní stanice a spolupratr dříve, než se začnu intenzivně učit místní jazyk sindebele.

„Jestli během nejbližších čtyř dnů nebude pršet více, kukuřice se už nevzpamatuje a za pár měsíců budou mít lidé hlad.“, stěžuje si mi páter Vincent během vykládání věcí auta do našeho domu v Ndolwane. Opravdu, pole vypadají bídně. Zvedám ruky k nebi a modlím se: „Lásko, udělej s tím něco, prosím...“ Druhý den prší. Ne mnoho, ale dost na to, aby se vzhopily seschlé kukuřičné listy. Tento rok je extrémně suchý. Většinou v tuto roční dobu bývají řeky plné vody, ale nyní se dají přejít doslova suchou nohou.

S mým černým bratrem jménem Tawanda, který bude zanedlouho vysvěcen za jáhna, a který se mne ujal po příchodu na misijní stanici, jdeme vysušeným korytem řeky. Najednou k nám z blízké cesty přiběhne chlapec a začne v říčním písku rukama hloubit jámu v kořenech starého stromu. Spolubratr mi vysvětluje, že místní takto dokáží najít vodu. Trpělivě sledujeme jeho snahu. Jáma je už asi metr hluboká a písek, který chlapec vyhazuje ven, je stále těžší a vlhčí. Ale ne a ne narazit na vodu, i když ruce má už až po ramena od bláta. Mladík to nakonec vzdává a leze ven. Tawanda mu v jeho jazyce radí, aby se vydal směrem do vesnice a poprosil o vodu na misijní stanici.

To, na co zde narážím, mne nutí přemýšlet o ničení naší krásné modré planety. Řeky bez vody pro nevidaný nedostatek deště, zmrznuté mangovníky v zahradách kvůli červnovým mrazům, které zde nikdy předtím nezažili, a věta: „Dnes je velmi horko“, která se již stává součástí pozdravu. Drastické změny podnebí jsou způsobeny lhostejností národů na severní polokouli. Ale nejvíce postihují život na jih od rovníku, kde s tím nedokážeme nic udělat. Ale koho tam u vás to zajímá?

Moji afričtí spolubratři se po obědě odebrali do svých pokojů na siestu, protože v tomto vedru se prý nic nedá dělat. Já sedím před dveřmi misijní stanice, modlím se breviář a – opaluji se. Moje pleť je stále ještě slovensky prosincově bílá, až tak, že místní to trochu děsí. Pomalu, ale začínám chytat bronz a jsem si jist, že velmi brzy budu vypadat lépe. Najednou se od brány ke mě blíží skupinka personálu z místní nemocnice. To se dá lehce rozpoznat podle uniforem, které jsou všeobecně u Afričanů oblíbeny a každý nosí tu svoji s přiměřenou hrdoostí. Siesta pátera Vincenta tedy dlouho netrvala. Musí vstát a věnovat se návštěvníkům. Potřebují jen okopírovat nějaké dokumenty a vypadá to, že kopírka na naší misijní stanici je jediná funkční široko daleko. Po nějaké době se před dveřmi objeví mladá maminka s miminkem zavěšeným v šátku. Přišla si jen koupit trochu zeleniny z naší zahrady. Po půlhodině přichází jiná, starší maminka s asi pětiletým děvčátkem. Prosí o požehnání pro dcerku, která má od následujícího dne začít chodit do školy, aby se jí dařilo. „Nemysli si, že tak je to zde vždy. Někdy se stane, že se celé dni nikdo neukáže.“, upozorňuje mne páter Vincent. A je to tak, přes týden není na misijní stanici mnoho práce, a tak je dost času připravit se na víkend. Každou sobotu se totiž spolubratři vydají sloužit do některé z dvaceti filiálek. V neděli bývá mše zde v Ndolwane. Africká duše přímo dychtí po Božím slově, téměř v každé rodině si čtou Bibli a již malé děti znají některé úryvky zpaměti. Nachystat dobré kázání na neděli, které nasytí zástup Pánovým slovem, zabere i tři dny.

Spolubratři jsou ke mě velmi přátelští a otevření, oduševněně mi popisují svůj život a práci. Dokáží si tedy jakž takž představit, že za několik měsíců budu naplno zapojen do misijní činnosti a stanu se součástí tohoto obdivuhodného Božího díla v některé z našich misíí v Zimbabwe. Již nyní se na to velmi těším...

Na večeri připravila kuchařka Rosemary tradiční každodenní jídlo z bílé kukuřičné mouky, které zde nazývají isičuala. Přicházíme ke stolu, páter přednáší modlitbu požehnání a já se dívím, proč je vidlička a nůž jen u mého talíře. Neptám se, jen se v tichosti dívím a čekám co bude. Nakládáme si z velké mísy bílou těžkou kaší a k ní nějakou vařenou zeleninu a kuřecí maso. Debatujeme o pracovních záležitostech v misii a o zvycích místních obyvatel, moji afričtí kolegové žmoulají v rukách kousky kukuřičné kaše, dokud jim nezůstane v dlaních jakási velká haluška. Na tu si potom nabírají zeleninu, a tak si ji hází do úst. Nenápadně pokukují po mě jak se zachovám. Tvářím se, že si jejich testování nevšímám, a jako by to pro mne bylo samozřejmé, začínám jíst také holýma rukama. Vincent i Tawanda se spokojeně usmívají od ucha k uchu: „Á, vidíš, jíš jako Afričan.“ Podstrčený příbor jsem nepoužil, takže jsem zkouškou prošel.

Obyčejní lidé zde jedí rukama, asi jako v celé Africe. Když mají na talíři maso, sní ho vždy až jako poslední, jako zákusek. Maso mají v Zimbabwe velmi rádi, a tak postupují zjevně podle pravidla: To nejlepší nakonec.

Mně místní jídlo velmi chutná, nemám žádné problémy s trávením ani s exotickými výzvami typu sušené mopani housenky. Zdraví mi zatím slouží dobře, rychle jsem si zvykl na suchý vzduch a ostré slunce.

Vím, že mnoho misionářů má často různé trápení se zvykáním na nové prostředí a cizí kulturu. Já mám však radost z každého nového dne díky milosrdenství našeho Pána, který zná moji slabost a nedopustí na mě těžké zkoušky, a také díky vašim štědrým modlitbám.

Chci proto poděkovat všem, kteří na mne pamatují a ujistit je, že i já na vás denně vzpomínám ve svých modlitbách.

P. Kamil Kočan SVD

Únor 2012